

Miljödepartementet

11 juni 2008

103 33 STOCKHOLM

Dnr.: 6-05-08

Statskontorets redovisning – Skyddet av Levande skogar

Konjunkturinstitutet (KI) har valt att kommentera Statskontorets uppdragsrapport ”Skyddet av levande skogar”, men har inga synpunkter på ”Naturskydd i ett internationellt perspektiv” och Skrivelsen från Svenskt Friluftsliv. KI vill främst betona vikten av, samt förutsättningarna för, att uppnå kostnadseffektivitet i skyddet av skog. KI har inga synpunkter på förslagen om administrativa effektiviseringar och förändringar av det befintliga ersättningsystemet, men konstaterar att skatteförslagen måste utredas vidare för att utröna huruvida de är bättre än en generell ökning av anslagen till skogsskydd.

En av Statskontorets uppgifter var att ”föreslå lämpliga och långsiktigt samhällsekonomiskt kostnadseffektiva lösningar för att uppnå delmålet” dvs. att till 2010 skydda ytterligare 900 000 hektar skyddsvärd skogsmark (sid. 18). En förutsättning för en kostnadseffektivitetsanalys är att i den mån det är möjligt värdera samhällsnyttan av att skydda enskilda skyddsvärda skogsområden, i synnerhet om en del av målet är ”skydd av skog med så höga naturvärden som möjligt” (sid. 28). En sådan värdering är nödvändig eftersom skyddsvärda skogsområden skiljer sig åt i fråga om natur- och kulturvärden. KI har, i ett tidigare regeringsuppdrag, analyserat olika metoder för att värdera biologisk mångfald och uppmärksammar där svårigheten i att skatta sådana värden. Det förefaller emellertid fullt möjligt att klassificera/rangordna de aktuella skogsområdena avseende deras skyddsvärden. Skogsområden som är mycket skyddsvärda berättigar en högre kostnad samt ett starkare skydd än skogar som är mindre skyddsvärda. Dessutom, skogsområden som är biologiskt skyddsvärda behöver inte vara samhällsekonomiskt skyddsvärda eftersom de kan ha en hög skyddskostnad i form av uteblivna intäkter från skogsproduktion. En kostnadseffektiv lösning kräver att de områden som på marginalen har höga skyddsvärden men låga skyddskostnader prioriteras i avsättningen.

En kostnadseffektivitetsanalys försvåras av det faktum att de olika naturvårdsinstrumenten skiljer sig åt med avseende på det skydd de innebär. Naturresevat och biotopskydd innebär att skogsområden på obestämd tid undantas från skogsproduktion medan naturvårdsavtal innebär ett tidsbegränsat skydd.

Frivilliga avsättningar erbjuder ett mer tveksamt skydd, där de skyddade skogsområdena är utbytbara och deras kvalitet okänd. På grund av att naturvårdsinstrumenten har olika egenskaper utgör de inte perfekta substitut till varandra. Stadskontoret konstaterar att ”om skyddet av de biologiska värdena kan uppnås med hjälp av naturvårdsavtal och markägaren är beredd att teckna ett sådant avtal bör detta instrument väljas i första hand” (sid. 88). Slutsatsen bygger på det faktum att den genomsnittliga ersättningen per hektar är lägre för naturvårdsavtal än vad den är för naturreservat och biotopskydd. Det ska dock påpekas att naturvårdsavtalen erbjuder ett tidsbegränsat skydd och att nya avtal måste tecknas (eller uppköp göras) när tiden för befintliga avtal löpt ut. På lång sikt kan således naturvårdsavtal bli relativt kostsamma, i synnerhet för områden med mycket höga skyddsvärden.

KI vill också uppmärksamma att de samhällsekonomiska kostnaderna inte bara består av de direkta kostnaderna som nämns i rapporten, utan även av indirekta kostnader som uppkommer på grund av att statliga skogsuppköp och ersättningar finansieras av störande skatter. Statens institut för kommunikationsanalys räknar upp kostnaderna för infrastrukturinvesteringar med 53 procent för att ta hänsyn till sådana störningseffekter. En sådan uppräkningsmedför att kostnaden för samtliga naturvårdsinstrument, frivilliga avsättningar undantagna, blir dyrare men samtidigt att naturvårdsavtal på marginalen blir relativt billigare jämfört med naturreservat och biotopskydd.

KI noterar slutligen att Statskontorets rapport saknar en omvärldsanalys. Skogsskydd förekommer i många länder och möjligen förekommer det naturvårdsinstrument och förfarandeprocesser som Sverige kan dra lärdom av. Ett exempel på ett nydanande skogsskyddsprogram, baserat på frivillighet via ett marknadsmässigt anbuds förfarande, är det finska METSO-programmet som testades mellan åren 2002-2007.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Mats Dillén. Föredragande har varit Thomas Broberg.

Mats Dillén

Thomas Broberg